C/2025/768

11.2.2025

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse

Demokrati i Afrika: nuværende situation og fremtidsperspektiver — Hvilken rolle kan EØSU spille?

(initiativudtalelse)

(C/2025/768)

Ordfører: **Carlos Manuel TRINDADE**

Rådgiver	Paulo Pedroso
Plenarforsamlingens beslutning	18.1.2024
Retsgrundlag	Forretningsordenens artikel 52, stk. 2
Kompetence	Sektionen for Eksterne Forbindelser
Vedtaget i sektionen	12.11.2024
Vedtaget på plenarforsamlingen	4.12.2024
Plenarforsamling nr.	592
Resultat af afstemningen (for/imod/hverken for eller imod)	167/0/2

1. Konklusioner og anbefalinger

1.1. Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg (EØSU) mener, at demokrati forudsætter respekt for menneskerettighederne, stærke institutioner, magtens tredeling, sikring af retsstatsprincippet og retsvæsenets uafhængighed, frie og retfærdige valg, ansvarlighed over for befolkningen, retten til fuld deltagelse samt bekæmpelse af forskelsbehandling.

1.2. EØSU anerkender og støtter De Forenede Nationers (FN's) synspunkt om, at udøvelsen af magten med udgangspunkt i respekt for folkets vilje er et grundlæggende element i et globalt demokratibegreb, der er forankret i præamblen i De Forenede Nationers pagt, der er underskrevet på vegne af »vi de forenede nationers folk«, og som forfølges gennem de grundlæggende principper i den internationale konvention om borgerlige og politiske rettigheder, som knæsætter folkenes ret til selvbestemmelse og pålægger staterne at værne om de borgerlige og politiske rettigheder for alle personer på deres territorier, der er underlagt deres jurisdiktion, uden forskelsbehandling på grund af race, hudfarve, køn, sprog, religion, politisk eller anden anskuelse, national eller social oprindelse, økonomisk situation, fødsel eller andre forhold.

1.3. EØSU er af den faste overbevisning, at Den Europæiske Union inden for alle sine aktivitetsområder bør fremme følgende principper:

— Menneskerettighederne, der er nedfældet i FN's verdenserklæring om menneskerettigheder (1948)

— De EU-værdier, der er nedfældet i bestemmelsen i Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder (2000/C-364/01) og i EU-traktaterne

— overholdelse af Den Internationale Arbejdsorganisations (ILO's) grundlæggende konventioner.

1.4. EØSU værdsætter og glæder sig over det engagement i demokratiske værdier, som er udtrykt i Den Afrikanske Unions (AU) akt om oprettelse, navnlig når den tilstræber at fremme demokratiske principper og institutioner, folkelig deltagelse og god forvaltning samt at fremme og beskytte menneskers og folks rettigheder i overensstemmelse med det afrikanske charter om menneskers og folks rettigheder og andre relevante menneskerettighedsinstrumenter. EØSU værdsætter også AU's engagement i at fremme demokrati, som det kommer til udtryk i det afrikanske charter om demokrati, valg og regeringsførelse. EØSU noterer sig med tilfredshed, at bestræbelserne efter god forvaltning, demokrati, respekt for menneskerettighederne, retfærdighed og retsstaten indgår i ambitionerne i AU's 2063-dagsorden.

1.5. EØSU hilser den demokratiske udvikling i Afrika velkommen og glæder sig over de afrikanske borgeres engagement i denne udvikling og den folkelige støtte til demokrati, der er større i Afrika end i mange andre dele af verden, selv om støtten har oplevet at blive udhulet i løbet af det seneste årti.

1.6. EØSU erkender imidlertid, at parlamenternes rolle skal styrkes i mange afrikanske lande, og at der skal gøres en indsats for at øge befolkningens tillid til, at demokratiet fungerer.

1.7. I betragtning af at der er en stærk forbindelse mellem fred, sikkerhed, stabilitet, økonomisk vækst, sociale fremskridt og demokrati, glæder EØSU sig over Den Afrikanske Unions stærke rolle med hensyn til at fremme dette led i kæden af demokratisk udvikling og minder om, at overnationale institutioner ikke kan fungere effektivt uden fuldt samarbejde og engagement fra medlemsstaternes og deres politiske ledelses side. EØSU mener desuden, at en styrkelse af de afrikanske staters engagement og samarbejde med AU er en reel nødvendighed for at gøre deres rolle mere effektiv.

1.8. EØSU er bevidst om, at en decentralisering af magten er en udfordring, der forudsætter frigørelse af ressourcer og institutionel kapacitet, og opfordrer EU-institutionerne til at styrke samarbejdet om udvikling af demokratiet samt øget tillid og deltagelse blandt borgerne.

1.9. EØSU mener, at den europæiske tilgang til støtte for demokratiets udvikling i Afrika bør tage udgangspunkt i en relation mellem ligeværdige og tage kontinentets kompleksitet i betragtning med hensyn til økonomisk udvikling, sociale fremskridt, graden af realisering af kritisk infrastruktur, mangfoldighed, geopolitiske og strategiske interesser, samtidig med at rammerne for forbindelserne mellem EU og Afrika respekteres.

1.10. EØSU mener ikke, at EU har fokuseret tilstrækkeligt på Afrikas geopolitiske rolle. Visse europæiske staters uforsvarlige adfærd, der svækker den fælles europæiske udenrigspolitik, har været medvirkende til denne situation, som det er ekstremt vigtigt at få sat en stopper for.

1.11. EØSU er klar over, at Afrika såvel indadtil som udadtil konfronteres med trusler mod den demokratiske udvikling. Udadtil findes der stormagter, som ikke er interesserede i et stærkere demokrati, og som får stadig større indflydelse, og indadtil er der en accept af korruption, hvilket beror på den adfærd, som kendetegner dem, der potentielt benytter sig af korruption, og dem der lader sig bestikke.

1.12. EØSU mener i den forbindelse, at Global Gateway-strategien, der blev lanceret i 2021, er af stor betydning for forbindelserne mellem EU og Afrika. Udvalget gentager sin holdning i udtalelsen om, at denne strategi ([1]) vil styrke de økonomiske og politiske forbindelser med EU's partnerlande og sikre respekt for deres demokratiske og sociale principper og samtidig sætte EU i stand til at konkurrere effektivt på globalt plan om opbygning og vedligeholdelse af infrastruktur. Udvalget gentager endvidere, at investeringsprogrammerne i denne strategi bør baseres på konsekvensanalyser og bør tage hensyn til aspekter af geopolitisk og strategisk betydning, demokratisk deltagelse og projekternes økonomiske, sociale og miljømæssige bæredygtighed.

1.13. EØSU er overbevist om, at det sammen med anerkendte repræsentanter for det afrikanske civilsamfund (platforme, fora, frivillige) og arbejdsmarkedets parter kan bidrage til at fremme demokratiske værdier, forsvare menneskerettighederne og være med til at forsvare demokratiske regimer i Afrika under hensyntagen til Samoaaftalen.

([1]) EUT C, C/2024/1574, 5.3.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/1574/oj.

1.14. I betragtning af at Samoaaftalen indeholder bestemmelser om institutionelle mekanismer til at skabe et struktureret rum for civilsamfundets deltagelse gennem civil dialog og social dialog, er EØSU i stand til at samarbejde med det afrikanske civilsamfund med sin viden og knowhow, der er erhvervet gennem årene, og med respekt for de berørte parters autonomi med henblik på at opfylde sin rolle i retning af økonomisk vækst, sociale fremskridt og udvikling af demokrati i Afrika. I forbindelse med specifikke tiltag, gennemført af opfølgningsudvalget AVS/EU minder EØSU om, at udvalget i de seneste 20 år har gjort betydelige erfaringer i forbindelserne med Afrika som følge af de mange initiativer, det har iværksat, og de mange missioner i forskellige afrikanske stater, som man bør bevare, fortsætte og værdsætte. Som følge heraf har EØSU og dets afrikanske partnere ydet et værdifuldt bidrag til at fremme den civile, sociale og politiske dialog og skabe dynamik i de afrikanske civilsamfund bl.a. gennem en styrkelse af arbejdsmarkedets parter.

1.15. EØSU gentager på det kraftigste sit forslag om, at Kommissionen stiller finansielle instrumenter til rådighed til støtte for programmer og studieprojekter og fremtidsforskning om civilsamfundsorganisationernes og arbejdsmarkedsparternes vilkår i AVS-landene, i dette konkrete tilfælde Afrika, hvor der tages hensyn til deres behov for styrket ledelse, teknisk robusthed og anvendelse af de fastsatte institutionelle mekanismer.

1.16. EØSU vil inden for rammerne af sine beføjelser fortsætte og forbedre sin indsats for at fremme og støtte afrikanske civilsamfundsorganisationer og arbejdsmarkedets parter ved at lette deres oprettelse, organisation og indsats og ved at deltage i styrkelsen af deres institutionelle kapacitet som et bidrag til at nå EU's mål om at gøre demokratiet i Afrika modstandsdygtigt.

1.17. EØSU's indsats vil være styret af, at fremme af borgerlige, politiske, sociale, økonomiske og kulturelle rettigheder og økonomisk vækst og sociale fremskridt hænger uløseligt sammen. Selv om spørgsmål om kvinders rettigheder, ligestilling og seksuel orientering er et ømtåleligt emne for visse afrikanske landes vedkommende, er de uløseligt forbundet med en demokratisk kultur, og EU bør i sit partnerskab med Afrika fremme en udvikling på dette område under hensyntagen til, at befolkningens kulturelle accept af nye former for forbindelser er langsom og gradvis.

1.18. EØSU glæder sig over undertegnelsen den 17. juli 2024 af aftalememorandummet mellem EØSU og Den Afrikanske Unions ECOSOCC, som det anser for meget vigtigt for styrkelsen af civilsamfundets bidrag til partnerskabet mellem Europa og Afrika.

2. **Generelle bemærkninger om fælles demokratiske værdier**

2.1. At opbygge et demokrati og indgå i et samarbejde for at styrke det har derfor en politisk dimension, men indeholder samtidig en stærk dimension i form af civil og social dialog og oprettelse af passende institutioner til inddragelse af civilsamfundet samt den sociale dialog mellem arbejdsmarkedets parter.

2.2. Der findes en iboende og uadskillelig forbindelse mellem et demokratisk miljø, økonomisk vækst, miljømæssig bæredygtighed og sociale fremskridt, som afspejler og understøtter hinanden.

2.3. Gennemførelsen af passende offentlige politikker og borgernes tillid til demokratiske institutioner er centrale elementer i borgernes deltagelse. Tilliden til institutionerne er et vanskeligt aktiv at bevare, og når den først går tabt, kan den kun langsomt genopbygges.

2.4. EØSU gentager i den forbindelse, at universelle menneskerettigheder, såsom grundlæggende arbejdstagerrettigheder, frihed til at oprette og drive egen virksomhed, retten til et sundt miljø og retsstatsprincippet, ifølge udvalgets opfattelse er vigtige fælles værdier. Sammen med verdensmålene for bæredygtig udvikling udgør de en internationalt aftalt minimumsstandard for udviklingsprogrammer og er fundamentet for et ligeværdigt udviklingspartnerskab ([2]).

([2]) EUT C 429 af 11.12.2020, s. 105.

2.5. Globale trusler mod demokratiet er reelle. EØSU tilslutter sig Europa-Parlamentet, der understreger, at EU skal være fuldstændig forberedt på at imødegå stigningen i autoritære styreformer, illiberalisme og populisme og deres ondsindede indflydelse såvel som truslerne mod beskyttelsen af menneskerettighederne og de tiltagende angreb på menneskerettighedernes universalitet, demokratiet, retsstatsprincippet og den humanitære folkeret ([3]); EØSU understreger også, at korruption er en trussel mod demokratiet, som det haster med at få bekæmpet.

3. **Særlige bemærkninger**

3.1. ***Den nuværende afrikanske virkelighed***

3.1.1. Det afrikanske kontinent er internt heterogent bestående af lande med forskellige økonomiske udviklingsniveauer, forskellige politiske institutioner og forskellige økonomiske, sociale og politiske udfordringer, omend inden for en fælles ramme af nationer, der er opstået som følge af afkoloniseringen. Den demokratiske dynamik på kontinentet varierer, og lige som der ikke var noget ensartet mønster eller nogen ensartet tendens fra starten, er der det heller ikke på nuværende tidspunkt. Der er dog gjort betydelige fremskridt i nogle lande og regioner, der har udviklet modstandsdygtige demokratier, selv om der i andre er observeret en tilbagegang, der i visse tilfælde har været temmelig stor.

3.1.2. Konsolideringen af demokratiet er rundt om i verden en interaktiv proces med udvikling og fordeling af velstand. Navnlig i Afrika er det vigtigt at overvinde udviklingskløften og manglerne i fordelingen af velstand og samtidig fremme demokrati og demokratiske institutioner.

3.1.3. Ifølge Afrobarometer er afrikanske borgere engageret i demokrati, i politikeres ansvar og i retsstaten, og til trods for at mange opfatter deres lande som værende demokratiske, er de ikke tilfredse med det demokrati, der udspiller sig ([4]). Den folkelige opbakning til demokratiet er langt større i Afrika end i mange andre dele af verden, selv om denne opbakning er blevet udhulet i det seneste årti, med faldende støtte i flere lande og øget accept af militær magt ([5]).

3.1.4. I mange afrikanske lande er der en opfattelse af, at man befinder sig under det globale gennemsnit på vigtige områder såsom fravær af korruption, krav om overholdelse af loven, retsvæsenets uafhængighed, troværdige valg og valgte regeringer ([6]).

3.1.5. Afrika lider under alvorlig mangel på kritisk infrastruktur, som er afgørende for at nå FN's mål for bæredygtig udvikling, som omfatter vand og sanitet, energi, transport og kommunikations- og informationsteknologier. Partnerskabet mellem EU og Afrika bør fremme udviklingen af disse kritiske infrastrukturer.

3.1.6. Debatten om, hvordan demokratiet i Afrika kan styrkes, er fortsat åben og svinger mellem tendensen til at anvende den vestlige og euro-amerikanske demokratimodel og holdningen om, at demokratiet bør tilpasses, eller at der kan skabes en specifik afrikansk model baseret på samfunds- og deltagelsesgrundlag. Uafhængigt af denne debat er der globale træk ved demokratiet: frihed, ytringsfrihed, retsstaten og magtens tredeling, civilsamfundets stemme og deltagelse og menneskelig udvikling.

3.1.7. EØSU anerkender og værdsætter den betydelige indsats, som afrikanerne har lagt for dagen, for at opbygge demokratiske institutioner siden demokratiseringsbølgen i 1990'erne. De fleste lande har indført flerpartivalg, men parlamenternes rolle skal styrkes i mange lande, og befolkningens tillid til, at deres lands demokratiske institutioner fungerer, skal være større.

([3]) Menneskerettigheder og demokrati i verden og Den Europæiske Unions politik på området – årlig betænkning 2023, punkt 3.
([4]) Zamfir, Ionel, »EU support to democracy and good governance in Africa«, Europa-Parlamentets Forskningstjeneste, november 2017.
([5]) Afrobarometer, *African insights 2024: Democracy at risk – the people's perspective*.
([6]) International IDEA, *The Global State of Democracy Indices*, v. 7. 1, 2003. Oplysninger fremlagt af Roba A. Sharamo ved den høring, som EØSU afholdt i forbindelse med udarbejdelsen af denne udtalelse.

3.1.8. Den Afrikanske Union medtager god regeringsførelse, demokrati, respekt for menneskerettighederne, retfærdighed og retsstatsprincippet blandt sine ambitioner i 2063-dagsordenen.

3.1.9. God forvaltningspraksis omfatter en peer-to-peer-evalueringsmekanisme, hvilket har stor betydning, og er noget, EØSU glæder sig over. Den afrikanske peer review-mekanisme er en frivillig og helt og holdent afrikansk mekanisme til vurdering af regeringsførelse og kontrol af overholdelsen af afrikanske og internationale forpligtelser, navnlig inden for områder som demokrati og politisk styring, økonomisk styring, virksomhedsledelse og socioøkonomisk udvikling. Inden for rammerne af denne mekanisme udarbejdes offentlige rapporter, og arbejdet munder ud i nationale handlingsprogrammer. EØSU glæder sig over, at de afrikanske stater har oprettet denne mekanisme og opfordrer dem indtrængende til at fortsætte anvendelsen heraf.

3.1.10. EU kan være en partner i opbygningen af afrikanske demokratiske modeller, der imødekommer befolkningernes og navnlig de unges ønsker.

3.1.11. Fremme af anstændigt arbejde går hånd i hånd med demokratisk udvikling. Det er vigtigt, at EU og Afrika fremmer etableringen af ILO-standarder og -instrumenter, navnlig de grundlæggende konventioner.

3.1.12. Den uformelle karakter af privatøkonomien, som er fremherskende i afrikanske lande, undergraver fair konkurrence og giver udslag i en høj grad af jobusikkerhed, fattigdom og social sårbarhed, der påvirker samfundet som sådan og de sociale relationer. Overgangen til en mere formel økonomi styrker civilsamfundets autonomi og øger den gensidige tillid mellem borgere, økonomiske aktører og staten. Derfor opfordrer EØSU til en effektiv anvendelse af ILO's anbefaling nr. 204 om overgangen fra den uformelle til den formelle økonomi ([7]).

3.1.13. Den uformelle økonomis dominans, de moderne økonomiske sektorers begrænsede størrelse og de deraf følgende vanskeligheder i forholdet mellem staten og borgerne afspejles i en sårbarhed over for de stigende sociale uligheder og vanskeligheder ved at udnytte det demografiske udbytte – som skaber passende muligheder for afrikanske unge – og således øges risikoen for en ond cirkel, der gør det vanskeligt at konsolidere demokratiet.

3.1.14. Adskillige analyser af udviklingen af det afrikanske demokrati giver anledning til bekymring. I henhold til sammenfatningen af Europa-Parlamentets forskningsrapport fra 2017 hæmmer tendenserne i forskellige, men ikke alle lande den demokratiske udvikling på det afrikanske kontinent: Valg er fortsat af dårlig kvalitet, de dominerende partier holder fast ved magten, valg er blevet manipuleret og svigagtige, og kontrol med medier og retsvæsenet har ført til, at oppositionens holdninger undertrykkes. I den forbindelse bekræfter EØSU betydningen af valgprocessernes troværdighed og effektiviteten af observationsmissioner.

3.1.15. Magtkoncentrationen er et første skridt i retningen mod statskup. Decentralisering af magten er en måde at øge inddragelsen af demokratiske processer og borgernes deltagelse på.

3.1.16. I de senere år har der endda været en stigning i kup og kupforsøg, hvilket er en tendens, der skal tages højde for, når EU-institutionerne træffer beslutning om sin fremtidige indsats.

3.1.17. Der er mange problemer i Afrika, som hæmmer overgangen til demokrati, og de er ofte indbyrdes forbundne:

— lande med ustabile regeringer klarer sig også ret dårligt med hensyn til social og økonomisk udvikling

— en længerevarende militær tilstedeværelse skaber ofte en følelse blandt befolkningen af, at en ikkevoldelig demokratisk overgang ikke er mulig

— desinformation fra udenlandske aktører

— skævvridning af de politiske institutioner, økonomien og samfundet på grund af udbredt korruption

— indskrænkning af civilsamfundets råderum.

([7]) Anbefaling vedtaget af konferencen på dens 104. møde i Genève, den 12. juni 2015: https://www.ilo.org/resource/ilc/104/recommendation-no-204-concerning-transition-informal-formal-economy.

3.2. ***Afrika og global geopolitik***

3.2.1. EU er fortsat Afrikas vigtigste partner (udviklingssamarbejde, investeringer, handel).

3.2.2. EU's tilgang til Afrika er ifølge forskellige afrikanske aktører, det være sig aktører i den offentlige forvaltning, erhvervslivet, civilsamfundet, alt for bureaukratisk. Det er en opfattelse, vi skal gøre op med, ved at fremme tilpasningen af EU's indsats til de sammenhænge, hvor man agter at udvikle samarbejdet.

3.2.3. I 2021 søsatte EU investeringsstrategien *a Global Gateway* med meget stor betydning for Afrika. EU lover at mobilisere op til 300 mia. EUR i investeringer mellem 2021 og 2027 for at forbedre den digitale infrastruktur, energi- og transportinfrastruktur samt styrke sundheds-, uddannelses- og forskningssystemerne i hele verden. Der frigøres op til 150 mia. EUR i investeringer til det afrikanske kontinent. Som det fremgår af udtalelsen om denne strategi ([8]) mener EØSU, at:

— Global Gateway vil gøre det muligt at styrke de økonomiske og politiske bånd med EU's partnerlande og sikre, at EU's demokratiske og sociale principper respekteres, og samtidig sætte EU i stand til at konkurrere effektivt på verdensplan inden for opbygning og vedligeholdelse af infrastruktur

— det er vigtigt at understrege, at Global Gateway-investeringsprogrammerne baseres på konsekvensanalyser. Sådanne analyser skal ikke blot tage højde for aspekter af strategisk geopolitisk relevans, men både sikre demokratisk deltagelse i udviklingsinitiativer i partnerlande og projekternes økonomiske, sociale og miljømæssige bæredygtighed.

3.2.4. Den europæiske private sektor er fast besluttet på at deltage i den økonomiske udviklingsproces i Afrika, men der findes fortsat betydelige institutionelle hindringer på retsområdet og med hensyn til beskyttelse af investeringer, problemer med korruption, som er dybt forankret i samfundet. Der findes ikke noget uafhængigt retsvæsenet, og der er udviklingskløfter såsom kvalifikationskløften blandt arbejdsstyrken og manglende infrastruktur, der kan overvindes gennem indgåelse af partnerskaber og samarbejde.

3.2.5. EØSU opfordrer de europæiske og afrikanske institutioner til at gøre bekæmpelsen af korruption og dens ødelæggende virkning på økonomi og samfund til en prioritet i samarbejdet mellem EU og Afrika.

3.2.6. EØSU mener og beklager, at EU længe har undervurderet det afrikanske kontinents geopolitiske og strategiske rolle. Visse europæiske staters uforsvarlige strategier og den fælles europæisk udenrigspolitiks svagheder har gjort denne situation værre. Enkelte ikke-europæiske staters virke i regionen har i høj grad bidraget til den nuværende situation. Dette er tilfældet for Ruslands destabiliserende aktivitet og Kinas intensive investeringer i landets geopolitiske strategi for Afrika.

3.2.7. Internationale strategier i Kina (gennemført i form af »Belt and Road«-initiativet) og Rusland (frem for alt gennem indblanding fra russiske virksomheder herunder paramilitære grupperinger såsom Wagner) øger risikoen for demokratisk tilbagegang på det afrikanske kontinent.

3.2.8. I modsætning til EU placerer Kina og Rusland ikke universelle værdier som en hjørnesten i deres internationale politik, og de bliver derfor præferencepartnere i forbindelser til autokratiske regimer eller regeringer, der har politiske og/eller økonomiske forpligtelser over for dem.

3.3. ***Forbindelserne mellem EU og Afrika***

3.3.1. Artikel 21 i traktaten om Den Europæiske Union fastsætter, at EU's optræden på den internationale scene bygger på de værdier, der ligger til grund for dens egen tilblivelse, heriblandt den menneskelige værdighed, frihed, demokrati, ligestilling, retsstaten og respekt for menneskerettighederne.

([8]) EUT C, C/2024/1574, 5.3.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/1574/oj.

3.3.2. I henhold til den fælles Afrika-EU-strategi, som udgør den overordnede ramme for forbindelserne mellem Afrika og EU, er partnerskabet styret af de grundlæggende principper om afrikansk enhed, indbyrdes afhængighed mellem Afrika og Europa, ejerskab og fælles ansvar samt respekt for menneskerettighederne, de demokratiske principper og retsstatsprincippet samt retten til udvikling.

3.3.3. EU og Afrika kan som led i ovennævnte strategi samarbejde om at udnytte muligheder og tackle udfordringer ved at indføre foranstaltninger, der sikrer stabilitet, fred, sikkerhed, menneskerettigheder, demokrati, ligestilling mellem kønnene, bæredygtige indkomstmuligheder, bæredygtig økonomisk vækst baseret på sunde økosystemer, social samhørighed og god regeringsførelse.

3.3.4. Det er på denne baggrund, at Samoaaftalen blev indgået mellem EU og Organisationen af Stater i Afrika, Vestindien og Stillehavet (OACSS) i november 2023. Samoaaftalen arbejder for at opnå et partnerskab mellem ligeværdige. I praksis er strukturerne på afrikansk side imidlertid svagere, mindre politisk kvalificerede og savner tilstrækkelige ressourcer. AU og OACSS råder over langt færre ressourcer end EU. EØSU anbefaler, at EU tager hensyn til denne forskel og bestræber sig på at udvikle mekanismer til at genoprette balancen mellem de gensidige forbindelser.

3.3.5. EØSU mener, at det er nyttigt for en vellykket gennemførelse af Samoaaftalen at nå til enighed om fremskridtsindikatorer mellem parterne.

3.3.6. Den nye konsensus om udvikling, som Kommissionen, Rådet, Parlamentet og den højtstående repræsentant godkendte i fællesskab i juni 2017, betragter demokrati i en bredere sammenhæng inden for udviklingspolitikken.

3.3.7. Rådets konklusioner om EU's handlingsplan vedrørende menneskerettigheder og demokrati 2020-2024 omfatter opbygning af modstandsdygtige, inklusive og demokratiske samfund og fremme af et globalt system for menneskerettigheder og demokrati som en prioritet for indsatsen.

4. **EØSU og det afrikanske organiserede civilsamfund**

4.1. I denne forbindelse er det vigtigste spørgsmål: Hvordan kan EØSU bidrage til at fremme de demokratiske værdier og hjælpe med at forsvare de demokratiske styrer i Afrika i henhold til Samoaaftalen og partnerskabet mellem EU og Afrika?

4.2. Vi skal huske på den rolle, som social og økonomisk udvikling og civilsamfundets råderum spiller i opbygningen af modstandsdygtige demokratier.

4.3. I den forbindelse gentager EØSU, at respekten for de universelle menneskerettigheder – centrale fælles værdier – skal danne grundlag for enhver politisk intervention inden for rammerne af et ligeværdigt udviklingspartnerskab med Afrika ([9]).

4.4. EØSU er (som anført i udtalelsen om den fælles meddelelse til Europa-Parlamentet og Rådet – En fornyet fremdrift i partnerskabet mellem Afrika og EU) overbevist om, at det sammen med anerkendte repræsentanter for det afrikanske civilsamfund (platform, forum, frivillige) og arbejdsmarkedets parter i Afrika kan yde et vigtigt bidrag til demokrati og menneskerettigheder ([10]).

4.5. Samoaaftalen, og navnlig partnerskabet mellem EU og Afrika, er den ramme, man skal gå ud fra. Aftalen indeholder bestemmelser om institutionelle mekanismer til at skabe et struktureret rum for civilsamfundets deltagelse gennem civil dialog og social dialog, en proces, hvor EØSU har lang erfaring.

4.6. Undertegnelsen af aftalememorandummet mellem EØSU og Den Afrikanske Unions ECOSOCC den 17. juli 2024 er et meget vigtigt skridt i retning af at styrke dette bidrag. De to institutioner vil styrke deres samarbejde ved at bekræfte det strategiske partnerskab mellem Den Afrikanske Union og Den Europæiske Union, fremme en fornyet demokratisk dialog og styrke samarbejdet mellem de europæiske og afrikanske civilsamfund for at fremme den økonomiske og sociale udvikling, styrke inddragelsen af civilsamfundet og stræbe efter bæredygtig udvikling.

([9]) EUT C 429 af 11.12.2020, s. 105, pkt. 1.1.
([10]) EUT C 237 af 6.7.2018, s. 66, pkt 1.4.

4.7. Staten og civilsamfundet skal gensidigt støtte hinanden, men i Afrika opfattes de ofte som modsætninger, hvor dem ved magten ofte beskylder civilsamfundet for at forsøge at destabilisere og vælte det politiske styre. Et sundt magtskifte kræver institutionel kontinuitet, som skal styrkes, ved at præcisere de områder, hvor staten og civilsamfundet har ret til at agere selvstændigt, uden at dette forhindrer en sund politisk meningsudveksling.

4.8. Civilsamfundet tager udgangspunkt i borgerinitiativer for at finde løsninger på bl.a. sociale og miljømæssige problemer, som samfundet støder på. Denne iværksætterånd giver sig til kende i mange forskellige udtryk og repræsenterer et demokratisk miljø, som autoritære regeringer ikke accepterer og ofte forsøger at forbyde.

4.9. Princippet om et stærkt civilsamfund styrkes af et højt udviklingsniveau. I nogle lande er civilsamfundet organiseret på et etnisk grundlag. Det er vigtigt at fremme en civilsamfundskultur baseret på medborgerskab.

4.10. Som allerede nævnt i forbindelse med relationerne mellem EU og AVS-landene, har EØSU til hensigt at anvende de planlagte institutionelle mekanismer og fremme og støtte civilsamfundsorganisationer og arbejdsmarkedsparter i AVS-landene, i erkendelse af at disse aktører spiller en afgørende rolle for fremme af bæredygtig udvikling, navnlig i forbindelse med FN's mål nr. 17 for bæredygtig udvikling ([11]).

4.11. EØSU mener, at samarbejdet med AU's ECOSOCC er afgørende for at fastlægge en struktureret strategi og sikre fortsat inddragelse af interessenter i partnerskabet mellem EU og AU.

4.12. EØSU vil også opretholde sine forbindelser med Sammenslutningen af Økonomiske og Sociale Råd i Afrika (UCESA) gennem gensidig deltagelse i parternes arrangementer eller i fælles projekter.

Bruxelles, den 4. december 2024.

Oliver RÖPKE
Formand
for Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

([11]) EUT C 443 af 22.11.2022, s. 29, pkt.1.9.